

Parfumgeschiedenis

De Parfumgeschiedenis is al zo oud als de mens leeft, want als je over het paradijs spreekt dan stel je jezelf een weelderige tuin voor vol met geurende bloemen. Maar niemand weet precies wanneer de parfumd-cultuur is ontstaan. In eerste instantie werden geuren gebruikt om de goden gunstig te stemmen, geuren hadden vroeger een zuiver godsdienstige waarde. Toen de mensen in het stenen tijdperk het vuur, en daarmee ook de geur van brandend hout ontdekten, droegen zij dit op aan de goden. Parfum is afgeleid van het Latijns "per fumum" wat door rook betekent. Zelfs nu speelt het verbranden van welriekende stoffen nog een belangrijke rol in religies, zoals in katholieke erediensten. En op Bali brengen de mensen van het geloof van de [Agama Hindu Bali](#) (dit is afgeleid van het Hindoeïsme en Boeddhisme geloof) drie keer op een dag een offer voor de goden.

Egypte

De Egyptenaren waren de eersten die parfum gebruikten voor het persoonlijke genot maar de productie ervan bleef voorbehouden aan priesters. Alleen zij mochten zich bezig houden met de parfumerie. Hiervoor was een speciaal laboratorium ingericht in tempels, veel later mochten ook koninginnen en keizers gebruik maken van de parfums. De Egyptenaren hadden vroeger de gewoonte om hun overledenen te [mummificeren](#) en te balsemen met mirre en cassia (een soort kaneel) Ook kregen ze geurwater mee in hun graf voor het hiernamaals dit gebeurde niet bij iedereen alleen bij hooggeplaatste. Dit werd in 1922 ontdekt door archeologen. Toen zij het graf van [Toetanchamon](#) openden was hij gebalsemd en gemummificeerd en had allemaal oliekruiken in zijn graf. Veertig jaar voor Chr. bereikt het parfumgebruik in Egypte onder [Cleopatra VII](#) een hoogtepunt. Toen ze aan het eind van haar regeerperiode de macht dreigde te verliezen riep ze de hulp in van de Romeinse heerser Julius Caesar. Deze verleidde zij met haar schoonheid en grote hoeveelheden parfum. Na haar dood kwam er een eind aan het tijdperk waarin schoonheid en het goede leven zeer werden gewaardeerd.

De geschiedenis van Griekenland

Het parfum kwam Griekenland binnen via de Phoeniciërs. Dit was het volk wat na de Egyptenaren de handel in het Middellandse zeegebied domineerden. De vrouwelijke parfumeurs van de oude Grieken verbeterden de Egyptische technieken. De Grieken gebruikten uitzonderlijk veel parfum voor elk lichaamsdeel weer een andere geur. Ongeveer 640 jaar voor Chr oordeelde de politicus en dichter Solon dat het gebruik teveel was. Hij vaardigde een edict uit waarin de verkoop van parfum aan banden werd gelegd. Helaas voor hem lukte dit niet, parfum bleef het best verkochte product. Het **violtje** was de favoriete bloem van de Grieken en werd verkozen tot de symbool van de stad Athene.

De geschiedenis van De Romeinen:

Onder invloed van het Middenoosten en Griekenland hechten De Romeinen ook al vrij snel veel belang aan het parfum. In het begin van het **Romeinse rijk** werd parfum alleen bij religieuze handelingen en bij begrafenissen voor hooggeplaatste personen gebruikt. Onder de heerser Nero daarentegen vonden er ware **parfumorgieën** plaats. Toen Nero zijn geliefde Pope overleed, gebruikte hij meer wierook, dan de Arabische wereld in één jaar kon leveren. De Romeinen waren ook zeer vindingrijk in het samenstellen van nieuwe geuren, zij leefden zich helemaal uit, ze sprenkelden zelfs parfum op vloeren en muren. Ze wreven paarden en honden ermee in en tijdens feesten van voornam gezelschap spotten **fontein**; geparfumeerd water.

De geschiedenis van De Arabieren

De opkomst van het christendom maakte een einde aan het parfumgebruik in het Middenoosten. Zowel in het dagelijkse leven als religieuze leven werd het als nutteloos beschouwd, maar de Arabieren hielden het parfum in stand. De volgelingen van Mohammed hielden vooral van muskus maar ook van rozen en amber. Zij mengden de stof vroeger zelfs door de specie waar moskeeën mee werden gebouwd. Een van de grootste ontdekkingen is uit de 10e eeuw toen werd de [Alambiek](#) uitgevonden, waardoor de distillatietechnieken werden verbeterd. Door de Spanjaarden en de kruisvaarders kwam het parfum weer in Europa terecht. [Catharina de' Medici](#) gaf de aanzet voor de parfumindustrie toen zij in de 16e eeuw Italië verliet en met de Franse kroonprins trouwde Plotseling wilde iedereen handschoenen van geparfumeerd leer, de beste handschoenparfumeurs kwamen uit [Grasse](#) in Frankrijk. Grasse ontwikkelde zich dusdanig dat dit een toonaangevende parfumstad werd en nog steeds zeer belangrijk is.

De parfugeschiedenis van de middeleeuwen tot het classicisme

De val van het Romeinse keizerrijk, de invasies van de barbaren en de eindeloze oorlogen deden de westerse wereld wegzinken in een sombere periode waar voor parfum nauwelijks plaats was. In de 12e eeuw kwam hier verandering in; de handel kwam op gang. De kennis van de parfumproductie kon toenemen dankzij de opkomst van de universiteiten in grote steden, door de bekwaamheid van [Alchemisten](#) en de toepassing van het distillatieproces, door de Arabieren geïntroduceerd. Wierook en mirre waren nog steeds de heilige geuren. Dames in die tijd besprenkelden hun toien en hun woningen met kwasten die doen denken aan weikwasten voor religieuze ceremonies. In tegenstelling tot wat men vaak denkt, was men in de middeleeuwen voorstander van wassingen en baden.

Er ontstond een nieuwe parfumhouder, de pomander, bedoelt om muskus, amber, hars en geparfumeerde oliën in te bewaren. Deze metalen bol bevatte gaatjes waardoor het parfum kon ontsnappen. Aan deze dampen werden therapeutische krachten toegekend die de pest en andere epidemieën uit zouden roeien en bovendien bevorderlijk waren voor de spijsvertering, en de potentie vergroten. Al snel werd Venetië de parfumhoofdstad. Binnen de muren van de stad werden allemaal specerijen verhandeld die afkomstig waren uit het verre oosten. Een reiziger [Marco Polo](#) genaamd, nam van zijn reizen peper, nootmuskaat en kruidnagel mee. De Arabische zeevaarders namen specerijen mee uit Indië en Ceylon. Zij namen ook specerijen mee die voor Aziatische handelaren uit China en Maleisië werden gehaald. In de tweede helft van de 14e eeuw deden de vloeibare parfums op basis van alcohol en etherische oliën hun intrede.

Deze geuren noemden ze reukwater, er is een legende over het reukwater "eau de la reine de hongrie" gemaakt op basis van rozemarijn. De legende vertelt dat koningin Elizabeth van Hongarije dit parfum ontving uit handen van een monnik! De gezondheidstoestand van de koningin 70 jaar oud, liet te wensen over, maar vanaf het moment dat zij het aftreksel innam werd zij weer geheel gezond. Zij verjongde zelfs zodanig dat de koning van Polen haar ten huwelijk vroeg.

Door de ontdekking van Amerika, in de 15e eeuw, verloor Venetië zijn vooraanstaande positie. De Portugezen en de Spanjaarden breidden hun handel vervolgens uit. In de 16e eeuw namen de Nederlanders een belangrijke rol in op dit gebied.

De Parfugeschiedenis

In tegenstelling tot hun voorgangers, die zich slechts bezig hielden met de handel, waakten zij ook over de productie ter plaatse en verbeterden zij landbouwtechnieken. Het aantal reukwaters nam toe, zowel de enkelvoudige, die slechts één ingrediënt bevatten (rozen, lavendel, sinaasappelbloesem) als de samengestelde, waarin bloemen, kruiden, muskus en amber was verwerkt.

Zij werden gebruikt om de geneeskrachtige werking, maar ook om lichaamsgeuren te verdoezelen, want hoewel er in de middeleeuwen veel belang werd gehecht aan hygiëne, geldt het tegendeel voor de renaissance, waarin water werd gezien als drager van de pest en andere ziekten.

Parfum werd in fiolen, ampullen of geblazen glas bewaard. Daarnaast bestond er Venitiaans glas, kristal en wit melkglas, dat doet denken aan oosters porselein. Er waren vele soorten peervormige metalen flacons, vervaardigd van eenvoudige of kostbare materialen.

De pomander had inmiddels kleine vakjes gekregen in de vorm van sinaasappelpartjes die allemaal met een verschillend aroma gevuld werden. In de 17e eeuw was parfum een daverend succes. Men was zelfs zo bezeten van parfum dat er van hygiëne geen sprake meer was! In 1656 verscheen de handschoenparfumeur. Sinds enkele jaren toonde de aristocratie geen interesse meer voor leren handschoenen, die een misselijkmakende verflucht op de huid achterlieten. Men besloot vervolgens de handschoenen te besprenkelen met overheersende geuren. De handschoenindustrie onder leiding van Lodewijk de XIII en vervolgens Lodewijk XIV maakte van de gelegenheid gebruik om een monopoliepositie te verwerven op het gebied van parfum, wat ten koste ging van de apothekers, de distilleerder, de alchimisten en de drogisten.

In de 17e eeuw werden de ingrediënten voor parfum uitgebreid met jasmijn, bolgewassen en rozen. Ook de flacons varieerden steeds meer.

De pomander werd gemeengoed en zou tot het einde van de 18e eeuw in de mode blijven. Er bestonden veel kleine peervormige flaconnetjes van doorzichtig glas en kristal. In de tijd van de barok verschenen de parfumkoffertjes en flaconhoudertjes met exotische afbeeldingen.

De parfumeschiedenis van de Verlichting

De pomander had inmiddels kleine vakjes gekregen in de vorm van sinaasappelpartjes die allemaal met een verschillend aroma gevuld werden. In de 17e eeuw was parfum een daverend succes. Men was zelfs zo bezeten van parfum dat er van hygiëne geen sprake meer was! In 1656 verscheen de handschoenparfumeur. Sinds enkele jaren toonde de aristocratie geen interesse meer voor leren handschoenen, die een misselijkmakende verflucht op de huid achterlieten. Men besloot vervolgens de handschoenen te besprenkelen met overheersende geuren. De handschoenindustrie onder leiding van Lodewijk de XIII en vervolgens Lodewijk XIV maakte van de gelegenheid gebruik om een monopoliepositie te verwerven op het gebied van parfum, wat ten koste ging van de apothekers, de distilleerder, de alchimisten en de drogisten.

In de 17e eeuw werden de ingrediënten voor parfum uitgebreid met jasmijn, bolgewassen en rozen. Ook de flacons varieerden steeds meer. De pomander werd gemeengoed en zou tot het einde van de 18e eeuw in de mode blijven. Er bestonden veel kleine peervormige flaconnetjes van doorzichtig glas en kristal. In de tijd van de barok verschenen de parfumkoffertjes en flaconhoudertjes met exotische afbeeldingen.

Het geheim zat hem waarschijnlijk in het feit dat de insecten op afstand bleven. Maar de echte revolutie kwam in de 18e eeuw de beslissende vooruitgang in de wereld van de parfumerie dit kwam door de introductie van de eau de cologne. Dit verfrissende water werd op verschillende wijzen toegepast in bad, in de wijn, op een beetje suiker, als monddouche, als lavement, als injectie, als verband. Het ontstaan van het eau de cologne is zeer omstreven. Je zou er eigenlijk in heel boek aan kunnen wijden, het gaat over een meedogenloze strijd tussen twee families Feminis en Farina. Het ongelooflijke verhaal van de familie Farina afkomstig uit Emilia is dat zij het nieuwe water hadden ontwikkeld dat eigenlijk eau de bologne had moeten heten.

De meest gangbare versie die gaat naar het klooster van Santa Maria Novella in Florence waar nonnen in de 14e eeuw acqua de Regina bereidden, het succes was zo groot dat in de 17e eeuw een zekere Giovanni Paolo Feminis probeerde om de moeder overste van het klooster te verleiden voor het geheime recept los te krijgen. Deze man was apotheker uit Keulen en wilde zo snel mogelijk zijn vondst in de handel brengen.

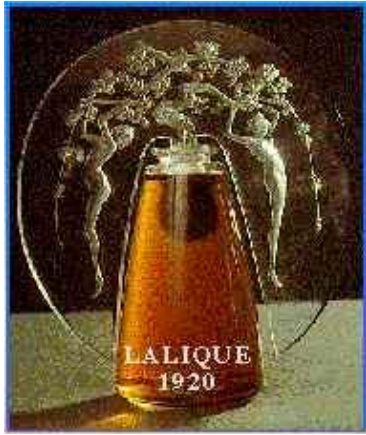
In eerste instantie verscheen de geur onder de naam eau admirable die later werd veranderd in eau de cologne. Feminis liet zijn neef uit Italië overkomen om zijn zaak tot in 1766 verder te ontwikkelen. Maar het verhaal eindigde hier niet. In 1865 waren er in Keulen al 39 boetiekjes met een uithangbord met eau de cologne erop. Een zekere Jean-Marie-Farina (waar of niet waar), hij wist zich te onderscheiden en vestigde zich in 1806 als parfumeur in Parijs.

Hij had talent voor zaken doen en de kwaliteit van het product was goed. Napoleon, Eén van de grootste gebruiker van dit water, nuttigde dit met suiker. Een andere versie dateert uit 1792 dit leidt ons tot de vestiging van de Muelhens bank in Keulen waar het huwelijk van Wilhelm de zoon van de bankier werd voltrokken. Eén van de genodigden een monnik schonk het jonge paar een perkament met daarop het recept van een geneeskrachtig water "l'acqua mirabilis". Het pasgetrouwde stel bracht het water in de handel onder de naam [4711](#), La véritable eau de cologne.

Twee eeuwen later werd het nog steeds op de markt gebracht door Ferdinand Mulhens een erfgenaam van de familie. De flacons in de 18e eeuw, er bestonden net zoveel vormen als geuren en toepassingen, in een vergulde vinaigrette zat een spons doordrenkt met gearomatiseerde toiletazijn. Vloeibare parfums werden bewaard in peervormige flacons in de Lodewijk de XIV stijl. Het glas had veel succes in Frankrijk en met name vanaf 1765 toen de glasfabriek van [Baccarat](#) openging. En dankzij de glasblazerij in Saint-Louis, gespecialiseerd in parfumflacons, het kristal dat het bedrijf maakte al snel bekendheid die het zich vandaag de dag nog steeds heeft. De edelsmeden vervaardigden flacons van goud bewerkt met zilver vermengd met jaspis of bergkristal.

De motieven braken met de baroklijnen en waren gebaseerd op de mode, de terugkeer van de natuur, die zo geliefd was bij Rousseau, of chinoiseries deze laatste sierden de porseleinen flacons uit Chantilly. De fabrieken uit Saint-Cloud onderscheiden zich door de vergulde versiersels en die uit sévres door de peervormige flacons. Het porselein is met name het erfdeel van de Duitsers, Oostenrijkers en de Engelsen, een fabriek in Chelsea specialiseerde zich in beeldjes waarvan het hoofd de dop vormde. [Wedgwood](#) lanceerde blauwwitte flacons, en in het Duitse Meissen werd voor het eerst in Europa hard porselein vervaardigd. De voorkeur ging uit naar afbeeldingen in [Rococostijl](#) van bloemen, vruchten, oosterse motieven en veldslagen. Er waren ook flacons in de vorm van mensen. Zoals de flacons uit Chelsea die met name personages uit de commedia dell'arte voorstellen. In de 18e eeuw werd ook de toiletas en koffertjes vol kleine flacons gevuld met aromatische oliën geïntroduceerd, in dit koffertje zaten vaak ook nog tandenborstels, potloden, wattenstaafjes en een klein trechtertje om de flacons te vullen.

De parfumgeschiedenis in de 20e Eeuw

Aan het einde van de 19e eeuw waren er bijna tweeduizend mensen werkzaam in de Franse parfumindustrie en met 1/3 van de export werd winst behaald. De wereldtentoonstelling van Parijs in 1900 was de kroon op dit succes, het parfumpaviljoen was prachtig versierd met in het midden een fontein die de verschillende exposanten met elkaar verbonden. Deze exposanten hadden een beroep gedaan op bekende art nouveau kunstenaars om de ruimten te versieren. [Hector Guimard](#) een beroemde ontwerper had flacons ontworpen voor parfumeur Mailot en de graficus [Alfons Mucha](#) onderscheidde zich bij Houbigant. Zo langzamerhand kreeg men een ander idee van parfum maar naast de geur werden ook andere elementen

belangrijk, zoals de flacon de verpakking en de reclame eromheen. Parfumeurs gingen samenwerken met bekende glasmaakfabrikanten zoals [Lalique](#) en Baccarat ontwerpers en mensen uit de reclamewereld. Eén van de vruchtbaarste samenwerkingen was die tussen de parfumeur Francois Coty en Rene Lalique.

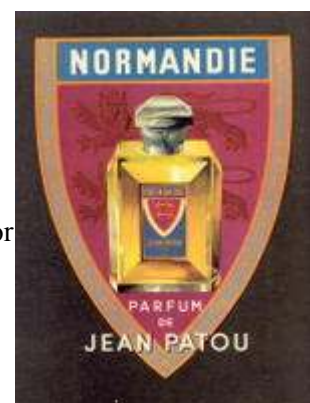
De kristalbewerker Lalique had de mogelijkheid zijn technieken te verbeteren en naast parfumflacons voor Coty ook voor andere parfumeurs flacons te produceren, zoals Guerlain en Molinard. Andere glasmakers droegen bij tot de totstandkoming van het industriële tijdperk, bijvoorbeeld Baccarat die veel flacons voor Guerlain vervaardigde en glasmakerij Brosse die in de jaren twintig doorbrak met de sobere en zuivere flacon voor "Chanel no. 5" en de beroemde zwarte bol van "arpège" voor Jean Lanvin. Parfums ontwikkelden zich steeds verder en kregen steeds vastere grond onder de voeten. Francois Coty was de eerste parfumeur die natuurlijke en synthetische geuren met elkaar vermengde. Zijn L'origan uit 1905 is het eerste beroemde moderne parfum. In 1917 creëerde hij "chypre" dit parfum stond aan het hoofd van een hele geurfamilie met dezelfde naam en met een vleugje eikenmos, laudanum, patchouli en bergamot en de zogenaamde oriëntaalse geuren, ook wel amber genoemd, ontwikkelden zich en hadden een doordringend zachte kruidige, vanilleachtige of zinnelijke geurnoot.

Deze kunnen we nog steeds ruiken in L'heure bleue en Shalimar van Guerlain, zoals aan het einde van de 19e eeuw de synthetische producten een revolutie in de samenstelling van parfums hadden teweeggebracht. Zo zou een nieuwe categorie parfumeurs zelf de parfumerie ingrijpend wijzigen de couturiers in 1911 had Paul Poiret al bekendheid verworven door de vrouw van het korset te bevrijden. Hij was de eerste die het idee kreeg een parfum te creëren als aanvulling op zijn kledinglijn. Hij noemde zijn eerste parfum Les parfums de Rosine ter ere van zijn oudste dochter, maar zijn commerciële aanpak was niet zo goed Dit deed [Gabriele Chanel](#) wel toen zij in 1921 het parfum Chanel no.5 op de markt bracht, ontwikkeld door Ernest Beaux.

In de jaren 30 verschenen de geuren die met cuir (leer) aangeduid worden, deze aanduiding verwees naar de geur van leer en bloemige geuren (Scandal van Lavin of cuir de russie van Chanel). De bloemengeuren kwamen tot uiting in parfums als Je reviens van Worth (1932) Joy van Jean Patou (1935). Na de tweede wereldoorlog was er sprake van de chypre-achtigen zoals Femme van Rochas (1944) en L'air du temps van Nina Ricci (1947) dit zorgde voor een nieuwe dimensie in bloemengeuren. In de jaren 50 is de Franse parfumerie op het hoogtepunt van haar roem.

Na Poiret, Chanel, Worth, Lanvin en Patou hadden alle grote modenamen zich beziggehouden met het parfum [Elsa Schiaparelli](#) (de verleiding van haar flacons ging schuil in de originele vormgeving)

Frankrijk had dan ook de beroemdste parfumsamenstellers ter wereld, waaronder Edmond Roudnitska, die een kleine revolutie in de parfumerie teweegbracht door hedion te verwerken in zijn mooie creatie voor mannen: "Eau sauvage" In deze periode nam het mannenparfum een hoge vlucht en nam de concurrentie toe door de opkomst van overzeese geuren.

Vandaag de dag is parfum een luxe industrie als nooit tevoren die net als alle andere economische sectoren niet aan tegenslagen ontkomen. De neuzen tellen niet meer mee indien ze geen beroep doen op marketingstrategieën en ze moeten een steeds veeleisender publiek weten te verleiden aangezien het parfum van de 20e eeuw verrijkt is. Door de vooruitgang in de chemie zal de parfumindeustrie van de 21e eeuw met gemak de modegrillen moeten kunnen doorstaan en zal ze technologieën moeten ontwikkelen die revolutionair zijn, zoals die op het gebied van de genetica. Dit alles uiteraard zonder de artistieke kant van het vak uit het oog te verliezen.

De geschiedenis van het ontstaan van de moderne Parfumindeustrie

In de 19e eeuw maakt de parfumindeustrie diepgaande veranderingen door, de evolutie van de zintuigen, als gevolg van de opkomst van de moderne chemie zou het geurenlandschap gaan bepalen en dat blijven doen tot op de dag van vandaag. De Franse revolutie had op geen enkele wijze het verlangen naar parfum veranderd. Er werd zelfs een geur Parfum a la Guillotine gedoopt. Tijdens de Directoire (1795-1799) durfde men weer voorkeur te tonen voor luxe artikelen en dus ook voor parfum. Tijdens het keizerrijk van Napoleon werd het gebruik van parfum eindelijk weer aangemoedigd. Napoleon en zijn hof waren de grootste gebruikers van het parfum Josephine die aan haar Creoolse jeugd een passie voor indringende geuren had overgehouden kreeg zelf de bijnaam muskuszot.

Haar toiletkamer in malmaison was zo doordrenkt met de geur van muskus, civet, vanille en amber dat zeventig jaar later nog steeds te ruiken was. Zij spendeerde een fortuin bij haar geliefde parfumeurs Lubin en [Houbigant](#). De keizer zelf hield niet zo van parfum, maar soms verliet hij het boudoir omdat hij niet tegen de lucht kon, maar daarin tegen liet hij zichzelf wel helemaal insmeren door zijn bediende met eau de cologne, die door Jean Marie Farina vervaardigd was. De parfumeur had zelfs een speciale flacon voor de keizer, deze kon hij bij zich dragen in zijn laars. Hij verbruikte er zestig in de maand, want, zo zei hij, de geur van het water stimuleerde de grijze massa en zo stimuleerde de geur eveneens zijn fysieke relaties, waarvan correspondentie getuigt.

Hij schreef aan Josephine" was jezelf niet, ik zal mij haasten en ben over 8 dagen ter plekke. De Restauratie (1815-1830) was een wat rustiger periode op het gebied van de geur. Men gaf de voorkeur aan wat zachtere bloemige geuren, wat ten koste ging van de zinnelijke geuren. Onder het regime van Lodewijk XVIII waren "les larmes" de "l'aveugle" en "de l'eau des belles" in de mode. En in de periode van Karel X toen parfumeerde men zich met "dame blanche" of "troubadour", later tijdens de romantiek kwam het zout in de mode, hetgeen uitstekend paste bij de aangename lusteloosheid van die tijd. Het keizerrijk van Napoleon III en Eugenie herstelde de smaak voor bedwelmende parfums op basis van pathouli, die echter langzamerhand weer wegzakte ten gunste van steeds subtielere geuren.

